

TÜRKİYE YÜKSEKÖĞRETİM YETERLİLİKLER ÇERÇEVESİ (TYYÇ)
TEMEL ALAN YETERLİLİKLERİ

BEŞERİ BİLİMLER

TEMEL ALAN KODU: 22

ANKARA
13 OCAK 2011

İÇİNDEKİLER

1.BÖLÜM: ÖĞRENİM ALANLARI VE ÇALIŞMA YÖNTEMİ.....	2
1.1.ISCED 97 (FOET 99) Eğitim - Öğretim Alt Alanları.....	2
1.1.1.Uluslararası Standart Eğitim Sınıflaması (ISCED)	2
1.2.Temel Alanda Yer Alan Türkiye'deki Eğitim-Öğretim Programları	3
1.2.1. Meslek Yüksekokulu ve Önlisans Programları	3
1.2.2. Fakülte ve Yüksekokul Lisans Programları	3
1.2.2. Konservatuvar Lisans Programları	4
1.3.Temel Alan Tanıtımı	4
1.4. Çalışma Grubu	5
1.5.Çalışma Yöntemi	5
1.6.Paydaş Görüşleri	5
2.BÖLÜM: TEMEL ALAN YETERLİLİKLERİ (Akademik Ağırlıklı & Mesleki Ağırlıklı)	6
2.1. Beşeri Bilimler Temel Alanı Yeterlilikleri (Akademik Ağırlıklı)	6
2.1.1.Beşeri Bilimler Temel Alanı ÖNLİSANS Yeterlilikleri (Akademik Ağırlıklı).....	6
2.1.2. Beşeri Bilimler Temel Alanı LİSANS Yeterlilikleri (Akademik Ağırlıklı)	7
2.1.3. Beşeri Bilimler Temel Alanı YÜKSEK LİSANS Yeterlilikleri (Akademik Ağırlıklı).....	8
2.1.4. Beşeri Bilimler Temel Alanı DOKTORA Yeterlilikleri (Akademik Ağırlıklı).....	9
2.2. İşletme ve Yönetim Bilimleri Temel Alanı Yeterlilikleri (Mesleki Ağırlıklı)	10
2.2.1. Beşeri Bilimler Temel Alanı ÖNLİSANS Yeterlilikleri (Mesleki Ağırlıklı)	10
2.2.2. Beşeri Bilimler Temel Alanı LİSANS Yeterlilikleri (Mesleki Ağırlıklı)	11
2.2.3. Beşeri Bilimler Temel Alanı YÜKSEK LİSANS Yeterlilikleri (Mesleki Ağırlıklı).....	12

Temel Alan Adı : BEŞERİ BİLİMLER
Temel Alan Kodu : 22

Temel Alan (iki haneli) kodları için kaynak : ISCED 97 (UNESCO)
Alt Alan (üç haneli) kodları için kaynak : FOET 99 (EUROSTAT-CEDEFOP)

1.BÖLÜM: ÖĞRENİM ALANLARI VE ÇALIŞMA YÖNTEMİ

1.1.ISCED 97 (FOET 99) Eğitim - Öğretim Alt Alanları

22	BEŞERİ BİLİMLER	221	Din
		222	Yabancı diller ve kültürler
		223	Anadil
		224	Tarih, felsefe ve ilgili konular=225+226
		225	Tarih ve arkeoloji
		226	Felsefe ve etik

1.1.1.Uluslararası Standart Eğitim Sınıflaması (ISCED)

SIRA NO	ISCED (UNESCO) GENİŞ ALAN KODU	ISCED (UNESCO) TEMEL ALAN KODU	EĞİTİM VE ÖĞRETİM TEMEL ALANLARI
1	1	14	Öğretmen Yetiştirme ve Eğitim Bilimleri
2	2	21	Sanat
3	2	22	Beşeri Bilimler
4	3	31	Sosyal ve Davranış Bilimleri
5	3	32	Gazetecilik ve Enformasyon
6	3	34	İşletme ve Yönetim Bilimleri
7	3	38	Hukuk
8	4	42	Yaşam Bilimleri
9	4	44	Doğa Bilimleri
10	4	46	Matematik ve İstatistik
11	4	48	Bilgisayar
12	5	52	Mühendislik
13	5	54	Üretim ve İşleme
14	5	58	Mimarlık ve Yapı
15	6	62	Tarım, Ormancılık, Hayvancılık ve Su Ürünleri
16	6	64	Veterinerlik
17	7	72	Sağlık
18	7	76	Sosyal Hizmetler
19	8	81	Kişisel Hizmetler
20	8	84	Ulaştırma Hizmetleri
21	8	85	Çevre Koruma
22	8	86	Güvenlik Hizmetleri

1.2. Temel Alanda Yer Alan Türkiye'deki Eğitim-Öğretim Programları

1.2.1. Meslek Yüksekokulu ve Önlisans Programları

Programların İlişkili Olduğu ISCED Alanları	Program Adı
22	İlahiyat
22,81	Kültürel Miras ve Turizm
81,22	Turizm
81,22	Turizm Rehberliği
81,22	Turizm ve Seyahat Hizmetleri
22	Uygulamalı İngilizce ve Çevirmenlik
22	Uygulamalı İspanyolca ve Çevirmenlik
22	Uygulamalı Rusça ve Çevirmenlik

1.2.2. Fakülte ve Yüksekokul Lisans Programları

Programların İlişkili Olduğu ISCED Alanları	Program Adı
22	Alman Dili ve Edebiyatı
22	Amerikan Kültürü ve Edebiyatı
22	Arap Dili ve Edebiyatı
22	Arkeoloji
22	Arkeoloji ve Sanat Tarihi
22	Arnavutça
22	Azerbaycan Türkçesi ve Edebiyatı
22	Boşnakça
22	Bulgar Dili ve Edebiyatı
22	Çağdaş Türk Lehçeleri ve Edebiyatları
22	Çağdaş Yunan Dili ve Edebiyatı
22	Çeviribilim
22	Çin Dili ve Edebiyatı
22	Dilbilim
22	Dünya Dinleri
22	Edebiyat Programları
22	Ermeni Dili ve Edebiyatı
22	Eski Yunan Dili ve Edebiyatı
22	Fars Dili ve Edebiyatı
22	Felsefe
22	Fransız Dili ve Edebiyatı
22	Gürcü Dili ve Edebiyatı
22	Hırvat Dili ve Edebiyatı
22	Hindoloji
22	Hititoloji
22	Hungaroloji
22	İbrani Dili ve Edebiyatı
22	İlahiyat
22	İlahiyat Fakültesi
22	İngiliz Dil Bilimi
22	İngiliz Dili ve Edebiyatı
22	İngiliz Dili ve Karşılaştırmalı Edebiyat
22	İspanyol Dili ve Edebiyatı
22	İtalyan Dili ve Edebiyatı
22	Japon Dili ve Edebiyatı
22	Karşılaştırmalı Edebiyat
22	Klasik Arkeoloji
22	Kore Dili ve Edebiyatı
22	Kültür Yönetimi
22	Latin Dili ve Edebiyatı
22	Leh Dili ve Edebiyatı
22	Mütercim-Tercümanlık
22	Prehistorya

Programların İlişkili Olduğu ISCED Alanları	Program Adı
22	Protohistorya ve Ön Asya Arkeolojisi
22	Rus Dili ve Edebiyatı
22	Sanat Tarihi
22,31	Sanat ve Sosyal Bilimler Programları
22	Sinoloji
22	Sümeroloji
22	Tarih
22	Türk Dili ve Edebiyatı
22	Türk Halkbilimi
22	Urdu Dili ve Edebiyatı
22	Yaygın Din Öğretimi ve Uygulamaları
22	Yunan Dili ve Edebiyatı
22	Yunanca
14,22	Almanca Öğretmenliği
14,22	Arapça Öğretmenliği
14,22	Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretmenliği
14,22	Fransızca Öğretmenliği
14,22	İngilizce Öğretmenliği
14,22	Japonca Öğretmenliği
14,22	Tarih Öğretmenliği
14,22	Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmenliği
14,22	Türkçe Öğretmenliği
21,22	Drama ve Oyunculuk
21,22	Dramatik Yazarlık
21,22	Dramatik Yazarlık-Dramaturji
21,22	Dramaturji-Dramatik Yazarlık
21,22	Film Tasarım ve Yazarlık
21,22	Film Tasarım ve Yönetmenliği
21,22	Film Tasarımı
21,22	Müzikoloji
21,22	Tiyatro Eleştirmenliği ve Dramaturji
81,22	Turizm Rehberliği

1.2.2. Konservatuvar Lisans Programları

Programların İlişkili Olduğu ISCED Alanları	Program Adı
21,22	Kompozisyon
21,22	Kompozisyon ve Müzik Teorisi
21,22	Kompozisyon ve Orkestra Şefliği
21,22	Müzik Teorisi
21,22	Müzikoloji
21,22	Müzikoloji ve Kompozisyon

1.3. Temel Alan Tanıtımı

Beşeri bilimler insan toplumlarının tarihini, kültürünü, dilini, sanatını, edebiyatını, dini inanç sistemlerini ve düşünce yapısını bilimsel araştırma ve yöntemleriyle inceleyen bir disiplinler grubudur. İnsanlığı çok yönlü olarak irdeleyen bir disiplinler alanı olarak farklı toplumların sosyal ve kültürel gelişimini, değişimini ve karşılıklı etkileşimini teorik ve uygulamalı çalışmalarla araştırır, çok boyutlu olarak ele alır. Dolayısıyla bu alanda yapılan çalışmalar bir toplumun geçmişi ile gelecek kuşaklar arasında iletişimi sağlar; geçmişi bugüne, bugünü yarına taşıyarak kültürel zenginlik yaratır. Toplumların sosyal ve kültürel yapısı; teorik olarak çalışılmasının yanı sıra kazılar, bilgi-belge yönetimi, derleme, arşiv çalışmaları, anket, gözlem, mülakat, edebi metin çözümlenmeleri ve kutsal kitap incelemeleri olmak üzere beşeri bilimlere uygun araştırma yöntem ve teknikler çerçevesinde çok yönlü olarak ele alınır. Beşeri bilimler alanında yapılan araştırmalarda elde edilen veriler bilimsel araştırma ilkelerine uygun bir şekilde toplanır, yorumlanır ve ilgili literatürdeki teorik tartışmalar çerçevesinde değerlendirilir. Bu alanda yapılan çalışmalar insan toplumlarının sosyal, kültürel ve tarihsel yapısının daha iyi anlaşılmasını sağlamakta ve evrensel anlamda bilimin gelişmesine katkıda bulunmaktadır.

1.4. Çalışma Grubu

	Ünvanı	Adı, Soyadı	Kurumu
1	Prof. Dr.	Nadir SUGUR (Başkan)	Anadolu Üniversitesi
2	Prof. Dr.	Sekine KARAKAŞ	Ankara Üniversitesi
3	Prof. Dr.	Korkut TUNA	Ankara Üniversitesi
4	Prof. Dr.	Raşit KÜÇÜK	Marmara Üniversitesi
5	Prof. Dr.	Şinasi GÜNDÜZ	İstanbul Üniversitesi
6	Prof. Dr.	Yılmaz ÖZBEK	Atatürk Üniversitesi
7	Prof. Dr.	Altan ÇİLİNGİROĞLU	Ege Üniversitesi
8	Prof. Dr.	Nuran ÖZYER (YÖK irtibat kişisi)	Hacettepe Üniversitesi

1.5. Çalışma Yöntemi

Beşeri bilimler çalışma grubu Ankara ve İstanbul'da olmak üzere iki defa toplanmıştır.

-Toplantılar öncesinde ve sonrasında grup üyeleri e-posta grubu üzerinden görüş alış verişinde bulunmuşlardır.

- Çalışma Grubunun koordinasyonunu grup başkanı Prof.Dr. Nadir Suğur ve grubun YÖK sorumlusu Prof.Dr. Nuran Özyer yapmıştır.

-Hazırlanan alan yeterliliklerinin son taslağı tüm grup üyelerinin katılımı ve onayı alınarak tamamlanmıştır.

1.6. Paydaş Görüşleri

-Enformel düzeyde birkaç sivil toplum kuruluşunun (dershaneler) görüşü alınmıştır.

-Trabzon'da yapılan Fen Edebiyat Fakülteleri Dekanlar Toplantısında (27-28 Mayıs 2010) alan yeterlilikleri ile ilgili tüm dekanlara bilgilendirilme yapılmıştır.

2.BÖLÜM: TEMEL ALAN YETERLİLİKLERİ (Akademik Ağırlıklı & Mesleki Ağırlıklı)

2.1. Beşeri Bilimler Temel Alanı Yeterlilikleri (Akademik Ağırlıklı)

2.1.1. Beşeri Bilimler Temel Alanı ÖNLİSANS Yeterlilikleri (Akademik Ağırlıklı) ¹						
TYYÇ DÜZEYİ	BİLGİ -Kuramsal -Olgusal	BECERİLER -Bilişsel -Uygulamalı	YETKİNLİKLER			
			Bağımsız Çalışabilme ve Sorumluluk Alabilme Yetkinliği	Öğrenme Yetkinliği	İletişim ve Sosyal Yetkinlik	Alana Özgü Yetkinlik
5 ÖNLİSANS <hr/> EQF-LLL: 5. Düzey <hr/> QF-EHEA: Kısa Düzey	1. Ortaöğretim düzeyinde kazanılan yeterliliklere dayalı olarak beşeri bilimler alanında güncel bilgileri içeren ders kitapları, uygulama, araç gereçler ve diğer kaynaklarla desteklenen temel düzeydeki kuramsal ve uygulamalı bilgilere sahiptir.	1. Beşeri bilimler alanında edindiği temel düzeydeki kuramsal ve uygulamalı bilgileri aynı alanda bir ileri eğitim düzeyinde veya aynı düzeydeki bir alanda kullanır. 2. Beşeri bilimler alanında edindiği temel düzeydeki bilgi ve becerileri kullanır, verileri yorumlar ve değerlendirir, sorunları tanımlar, analiz eder ve kanıtlara dayalı çözüm önerileri oluşturur. 3. Beşeri bilimler alanında edindiği temel düzeydeki bilgi ve becerileri topluma hizmet alanlarında kullanır, çözümler ve uygular. 4. Beşeri bilimler alanında gereksinim duyulan temel düzeydeki nitelikli insan gücünün gerektirdiği dilsel, sanatsal ve kültürel birikime sahiptir.	1. Beşeri bilimler alanıyla ilgili temel düzeydeki bir çalışmayı bağımsız olarak yürütür. 2. Beşeri bilimler alanıyla ilgili uygulamalarda karşılaşılan ve öngörülemeyen karmaşık sorunları çözmek için ekip üyesi olarak sorumluluk alır. 3. Sosyal, kültürel ve sanatsal alanlarda yürütülen bir proje çerçevesinde sorumluluğu altında çalışanların gelişmelerine yönelik etkinlikleri yürütür.	1. Beşeri bilimler alanında edindiği temel düzeydeki bilgi ve becerileri eleştirel bir yaklaşımla değerlendirir, sorumluluğu altında çalışanların öğrenme gereksinimlerini belirler ve karşılar. 2. Beşeri bilimler alanındaki öğrenimini aynı alanda bir ileri eğitim düzeyine veya aynı düzeydeki bir mesleğe yönlendirir. 3. Kültür, sanat ve eğitim alanlarında yaşam boyu öğrenme bilinci oluşturur.	1. Beşeri bilimler alanıyla ilgili konularda sahip olduğu temel bilgi ve beceri düzeyindeki düşüncelerini eğitim, kültür ve sanat alanlarında en uygun iletişim araçlarıyla aktarır. 2. Beşeri bilimler alanıyla ilgili konulardaki düşüncelerini ve eğitim, kültür ve sanat alanlarındaki sorunlara ilişkin çözüm önerilerini uzman olan ve olmayan kişilerle tartışır. 3. Bir yabancı dili en az Avrupa Dil Portföyü A2 Genel Düzeyinde kullanarak beşeri bilimler alanındaki bilgileri izler ve meslektaşları ile iletişim kurar. 4. Beşeri bilimler alanının gerektirdiği en az Avrupa Bilgisayar Kullanma Lisansı Temel Düzeyinde bilgisayar yazılımı ile birlikte bilişim ve iletişim teknolojilerini kullanır.	1. Beşeri bilimler alanıyla ilgili verilerin toplanması, uygulanması ve sonuçlarının duyurulması aşamasında bilimsel, kültürel, sanatsal ve etik değerleri gözetir. 2. Beşeri bilimler alanında sosyal, kültürel ve sanatsal hakların evrenselliğine değer verir, sosyal adalet bilincine sahiptir, tarihi ve kültürel mirasa sahip çıkar, sosyal ve kültürel değerlere önem verir. 3. Çevreyi koruma bilincine sahiptir 4. Sosyal, kültürel ve sanatsal alanlarda kalite yönetimi ve süreçlerine uygun davranır ve katılır.

¹ İlgili temel alanda TYYÇ 5. Düzey (önlisans) Yükseköğretim Profili mevcut ise tanımlanacaktır.

2.1.2. Beşeri Bilimler Temel Alanı LİSANS Yeterlilikleri (Akademik Ağırlıklı)²

TYYÇ DÜZEYİ	BİLGİ -Kuramsal -Olgusal	BECERİLER -Bilişsel -Uygulamalı	YETKİNLİKLER			
			Bağımsız Çalışabilme ve Sorumluluk Alabilme Yetkinliği	Öğrenme Yetkinliği	İletişim ve Sosyal Yetkinlik	Alana Özgü Yetkinlik
6 LİSANS ——— EQF-LLL: 6. Düzey ——— QF-EHEA: 1. Düzey	1. Beşeri bilimler alanında kazanılan yeterliliklere dayalı olarak güncel bilgileri içeren ders materyallerine, uygulamalı araç ve gereçlere, saha çalışmalarında uygulanan araştırma yöntem ve tekniklerine ve diğer kaynaklarda desteklenen ileri düzeydeki kuramsal ve uygulamalı bilgilere sahiptir.	1. Beşeri bilimler alanında edindiği ileri düzeydeki kuramsal ve uygulamalı bilgileri kullanır. 2. Beşeri bilimler alanında edindiği kuramsal ve uygulamalı bilgileri; eğitim-öğretim, araştırma ve topluma hizmet alanlarında, kullanır, çözümler ve uygular.	1. Beşeri bilimler alanında karşılaşılan ve öngörülemeyen karmaşık sorunları çözmek için bireysel olarak bağımsız çalışır veya ekip üyesi olarak sorumluluk alır. 2. Sorumluluğu altında çalışanların ilgili alandaki gelişimine yönelik etkinlikleri planlar. 3. Beşeri bilimler alanındaki bilgi ve becerileri kullanarak, kişisel ve kurumsal gelişimi planlar.	1. Beşeri bilimler alanında edindiği bilgi ve becerileri eleştirel bir yaklaşımla değerlendirir. 2. Sorumluluğu altında çalışanların öğrenme gereksinimlerini belirler ve öğrenme süreçlerini yönetir. 3. Yaşam boyu öğrenmeye ilişkin olumlu tutum geliştirir.	1. Beşeri bilimler alanındaki ilgili kişi ve kurumları bilgilendirir ve onlara düşüncelerini aktarır, sorunlarla ilgili çözüm önerilerini kuramsal ve uygulamalı olarak ortaya koyar. 2. Beşeri bilimler alanı ile ilgili sorunlara yönelik olarak çözüm önerilerini nicel ve nitel verilerle destekler ve bu verileri ilgili alanda bulunan uzman olan ve olmayan kişi ve kurumlarla çeşitli iletişim araçlarıyla paylaşır. 3. Beşeri bilimler alanındaki çeşitli sosyal, kültürel ve sanatsal etkinliklere katılır. 4. Bir yabancı dili kullanarak beşeri bilimler alanında kuramsal ve uygulamalı bilgileri izler ve ilgili alandaki uzman ve uzman olmayan kişi ve kuruluşlarla bu bilgileri paylaşır (Avrupa Dil Portföyü B1 Genel Düzeyinde). 5. Beşeri bilimler alanının gerektirdiği bilgisayar yazılımı ile birlikte bilişim ve bilgi teknolojilerini ileri düzeyde kullanır.	1. Beşeri bilimler alanı ile ilgili bilgileri toplar, çözümler, yorumlar ve ilgili kişi, kurum ve kuruluşlarla paylaşır. 2. Beşeri bilimler alanı ile ilgili bilgilerin uygulanması sürecinde etik değerleri gözetir. 3. Beşeri bilimler alanında sosyal, kültürel hakların evrenselliğini destekler, sosyal adalet bilinci kazanır, tarihi ve kültürel mirasa sahip çıkar. 4. Beşeri bilimler alanında disiplinler arası araştırma ve inceleme yapar. 5. Kalite yönetim ve süreçlerine uygun davranır ve katılır.

² İlgili temel alanda TYYÇ 6. Düzey (lisans) Yükseköğretim Profili mevcut ise tanımlanacaktır.

2.1.3. Beşeri Bilimler Temel Alanı YÜKSEK LİSANS Yeterlilikleri (Akademik Ağırlıklı)³

TYYÇ DÜZEYİ	BİLGİ -Kuramsal -Olgusal	BECERİLER -Bilişsel -Uygulamalı	YETKİNLİKLER			
			Bağımsız Çalışabilme ve Sorumluluk Alabilme Yetkinliği	Öğrenme Yetkinliği	İletişim ve Sosyal Yetkinlik	Alana Özgü Yetkinlik
7 YÜKSEK LİSANS EQF-LLL: 7. Düzey QF-EHEA: 2. Düzey	1. Beşeri bilimler alanında lisans düzeyi yeterliliklerine dayalı olarak aynı veya farklı bir alandaki bilgilerini uzmanlık düzeyinde geliştirir ve derinleştirir. 2. Beşeri bilimler alanının ilişkili olduğu disiplinler arası etkileşimi kavrar ve farklı disiplinlerle ortak çalışmalar yürütür. 3. Beşeri bilimler alanında kazanılan lisans düzeyi yeterliliklerine dayalı olarak ilgili alandaki kaynakları etkin bir şekilde kullanır. 4. Beşeri bilimler alanlarında uygulanan araştırma yöntem ve tekniklerini kullanır, kuramsal ve uygulamalı bilgilere sahiptir.	1. Beşeri bilimler alanında edindiği uzmanlık düzeyindeki kuramsal ve uygulamalı bilgileri kullanır. 2. Beşeri bilimler alanında edindiği bilgileri farklı disiplin alanlarından gelen bilgilerle bütünleştirerek yorumlar, çözümler ve yeni bilgiler oluşturur. 3. Beşeri bilimler alanında karşılaşılan sorunları en uygun araştırma yöntem ve tekniklerini kullanarak çözümler. 4. Beşeri bilimler alanında edindiği uzmanlık düzeyindeki bilgileri toplumun eğitim, kültür ve sanat seviyesinin yükseltilmesi yönünde kullanır.	1. Beşeri bilimler alanıyla ilgili uzmanlık gerektiren bir çalışmayı bağımsız olarak yürütür. 2. Beşeri bilimler alanıyla ilgili uygulamalarda karşılaşılan ve öngörülemeden karmaşık sorunların çözümü için yeni yaklaşımlar geliştirir. 3. Eğitim, kültür ve sanat alanlarında yürütülen çalışmalarda bireysel olarak bağımsız çalışır ve/veya ekip çalışmalarında sorumluluk olarak çözüm üretir. 4. Beşeri bilimler alanı ile ilgili sorunların çözülmesini gerektiren ortamlarda liderlik yapar; kişisel, kurumsal ve ekip çalışmalarını uzmanlık düzeyinde organize eder.	1. Beşeri bilimler alanında edindiği kuramsal ve uygulamalı uzmanlık düzeyindeki bilgi ve becerileri eleştirel bir yaklaşımla değerlendirir. 2. Sorumluluğu altındaki kişi ve grupların öğrenmesini yönlendirir.	1. Sosyal ilişkileri ve bu ilişkileri yönlendiren normları eleştirel bir bakış açısıyla inceler, geliştirir ve gerektiğinde değiştirmek üzere harekete geçer. 2. Beşeri bilimler alanındaki güncel gelişmeleri ve yürütülen projeleri, nicel ve nitel verilerle destekleyerek alanındaki ve alan dışındaki gruplara uygun iletişim araçlarıyla aktarır. 3. Beşeri bilimler alanında edindiği uzmanlık düzeyindeki bilgi ve becerilerini kullanarak toplumda kültür ve sanat duyarlılığını geliştirir. 4. Bir yabancı dili Avrupa Dil Portföyü B2 Genel Düzeyinde kullanarak sözlü ve yazılı iletişim kurar. 5. Beşeri bilimler alanının gerektirdiği düzeyde bilgisayar yazılımı ile birlikte bilişim ve iletişim teknolojilerini ileri düzeyde kullanır.	1. Beşeri bilimler alanıyla ilgili verileri toplar, yorumlar, uygular ve duyurulması aşamalarında bilimsel, kültürel, sanatsal, toplumsal ve etik değerleri gözeterek denetler ve bu değerleri anlatır. 2. Beşeri bilimler alanında strateji belirler, politika geliştirir, uygulama aşamalarını planlar ve elde edilen sonuçları kalite süreçleri çerçevesinde değerlendirir. 3. Beşeri bilimler alanında edindiği uzmanlık bilgisini ve problem çözme ve uygulama becerilerini disiplinler arası çalışmalarda kullanır.

³ İlgili temel alanda TYYÇ 7. Düzey (yüksek lisans) Yükseköğretim Profili mevcut ise tanımlanacaktır.

2.1.4. Beşeri Bilimler Temel Alanı DOKTORA Yeterlilikleri (Akademik Ağırlıklı)⁴

TYYÇ DÜZEYİ	BİLGİ -Kuramsal -Olgusal	BECERİLER -Bilişsel -Uygulamalı	YETKİNLİKLER			
			Bağımsız Çalışabilme ve Sorumluluk Alabilme Yetkinliği	Öğrenme Yetkinliği	İletişim ve Sosyal Yetkinlik	Alana Özgü Yetkinlik
8 DOKTORA <hr/> EQF-LLL: 8. Düzey <hr/> QF-EHEA: 3. Düzey	1. Yüksek lisans yeterliliklerine dayalı olarak beşeri bilimler alanındaki güncel ve ileri düzeydeki bilgileri özgün düşünce ve araştırma ile uzmanlık düzeyinde geliştirir, derinleştirir, bununla ilgili çalışmalar yürütür ve alanına yenilik getirecek özgün tanım ve kavramlar oluşturur 2. Beşeri bilimler alanının ilişkili olduğu disiplinler arası etkileşimi kavrayabilme, yeni ve karmaşık fikirleri, tartışmaları ve gelişmeleri çözümlenebilir ve değerlendirmede uzmanlık gerektiren bilgileri kullanarak özgün sonuçlara ulaşır. 3. Beşeri bilimler alanında sahip olunan ileri düzeydeki kuramsal ve uygulamalı bilgileri geliştirebilmek ve derinleştirebilmek için ilgili alandaki yerli ve yabancı bilgi kaynaklarını tanır.	1. Beşeri bilimler alanındaki gelişmeleri ve bilgileri sistematik bir yaklaşımla değerlendirir, inceler ve kullanır. 2. Beşeri bilimler alanına yenilik getiren bir düşünce, yöntem veya uygulama geliştirir; beşeri bilimler alanında bilinen bir düşünce, yöntem ve uygulamayı farklı bir alana uygular. 3. Özgün bir konuyu araştırır, kavrar, tasarlar, uyarlar ve uygular. 4. Beşeri bilimler alanında yeni ve karmaşık düşüncelerin analizini, sentezini ve eleştirel değerlendirmesini yapar. 5. Beşeri bilimler alanlarıyla ilgili çalışmalarda kullanılan araştırma yöntem ve tekniklerini en üst düzeyde kullanır.	1. Özgün bir çalışmayı, programı ve projeyi bağımsız olarak gerçekleştirerek ilgili alandaki bilimsel çalışmalara katkıda bulunur. 2. Beşeri bilimler alanıyla ilgili özgün çalışmalar yaparak ya da var olan çalışmalara yeni yorumlar getirerek bilginin sınırlarını genişletir. 3. Alanı ile ilgili uluslararası ve ulusal yayınlar yapar 4. Beşeri bilimler alanında özgün ve disiplinler arası sorunların çözümlenmesini gerektiren ortamlarda liderlik yapar. 5. Ulusal veya uluslararası projelerde yer alır ve/veya yeni projeler geliştirir.	1. Beşeri bilimler alanında yaratıcı ve eleştirel düşünür, sorun çözebilir, karşılaştırabilir, planlayabilir gibi üst düzey karar alma süreçlerini kullanarak alanıyla ilgili yeni düşünce, model, yöntemler ve uygulamalar geliştirir. 2. Beşeri bilimler alanında ileri düzeydeki bilgileri, kuramsal ve uygulamalı çalışmalarla sorumluluğu altındaki kişilere anlatır.	1. Beşeri bilimler alanındaki ilişkileri yönlendiren norm ve kuralları eleştirel bir bakış açısıyla inceler, geliştirir ve gerektiğinde değiştirmeye yönelik eylemleri yönetir. 2. Beşeri bilimler alanında bulunan uzman kişiler ile alanındaki konuları tartışırken özgün görüşler öne sürer ve alanındaki yetkinliğini ve disiplinler arası bakış açısını gösteren etkili bir iletişim kurar. 3. Bir yabancı dili en az Avrupa Dil Portföyü C1 Düzeyinde kullanarak ileri düzeyde yazılı, sözlü ve görsel iletişim kurar ve tartışır. 4. Beşeri bilimler alanının gerektirdiği bilgisayar yazılımı, bilişim ve iletişim teknolojilerini ileri düzeyde kullanır.	1. Beşeri bilimler alanındaki bilimsel, kültürel ve sanatsal gelişmeleri tanıtarak, yaşadığı toplumun bilgi toplumu olma ve bunu sürdürülebilirliğine katkıda bulunur. 2. Beşeri bilimler alanıyla ilgili karşılaşılan sorunların çözümünde en üst düzeyde karar verir, ilgili kişi ve kurumlar ile yapıcı ve yararlı etkileşim kurar. 3. Beşeri bilimler alanı ile ilgili konularda karşılaşılan bilimsel, kültürel, sanatsal ve etik sorunların çözümüne katkıda bulunur ve bu değerlerin gelişimini destekler.. 4. Beşeri bilimler alanıyla ilgili karşılaşılan sorunların çözümüne yönelik yapılan çalışmalarla ilgili kişi ve kuruluşların karar alma süreçlerini destekler. 5. Tarihi ve kültürel mirasın ve çevrenin korunmasına yönelik olarak ilgili alandaki akademik ve mesleki kurum ve kuruluşların faaliyetlerine katkıda bulunur. 6. Kalite yönetimi ve süreçlerine uygun davranır ve bu süreçleri yönetir.

⁴ İlgili temel alanda TYYÇ 8. Düzey (doktora) Yükseköğretim Profili mevcut ise tanımlanacaktır.

2.2. İşletme ve Yönetim Bilimleri Temel Alanı Yeterlilikleri (Mesleki Ağırlıklı)

2.2.1. Beşeri Bilimler Temel Alanı ÖNLİSANS Yeterlilikleri (Mesleki Ağırlıklı) ⁵						
TYYÇ DÜZEYİ	BİLGİ -Kuramsal -Olgusal	BECERİLER -Bilişsel -Uygulamalı	YETKİNLİKLER			
			Bağımsız Çalışabilme ve Sorumluluk Alabilme Yetkinliği	Öğrenme Yetkinliği	İletişim ve Sosyal Yetkinlik	Alana Özgü Yetkinlik
5 ÖNLİSANS — EQF-LLL: 5. Düzey — QF-EHEA: Kısa Düzey	-	-	-	-	-	-

⁵ İlgili temel alanda TYYÇ 5. Düzey (önlisans) Mesleki Eğitim Profili mevcut ise tanımlanacaktır.

2.2.2. Beşeri Bilimler Temel Alanı LİSANS Yeterlilikleri (Mesleki Ağırlıklı)⁶

TYYÇ DÜZEYİ	BİLGİ -Kuramsal -Olgusal	BECERİLER -Bilişsel -Uygulamalı	YETKİNLİKLER			
			Bağımsız Çalışabilme ve Sorumluluk Alabilme Yetkinliği	Öğrenme Yetkinliği	İletişim ve Sosyal Yetkinlik	Alana Özgü Yetkinlik
6 LİSANS <hr/> EQF-LLL: 6. Düzey <hr/> QF-EHEA: 1. Düzey	-	-	-	-	-	-

⁶ İlgili temel alanda TYYÇ 6. Düzey (lisans) Mesleki Eğitim Profili mevcut ise tanımlanacaktır.

2.2.3. Beşeri Bilimler Temel Alanı YÜKSEK LİSANS Yeterlilikleri (Mesleki Ağırlıklı) ⁷						
TYYÇ DÜZEYİ	BİLGİ -Kuramsal -Olgusal	BECERİLER -Bilişsel -Uygulamalı	YETKİNLİKLER			
			Bağımsız Çalışabilme ve Sorumluluk Alabilme Yetkinliği	Öğrenme Yetkinliği	İletişim ve Sosyal Yetkinlik	Alana Özgü Yetkinlik
7 YÜKSEK LİSANS — EQF-LLL: 7. Düzey — QF-EHEA: 2. Düzey	-	-	-	-	-	-

⁷ İlgili temel alanda TYYÇ 7. Düzey (yüksek lisans) Mesleki Eğitim Profili mevcut ise tanımlanacaktır.